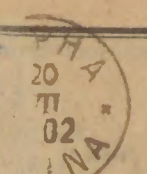
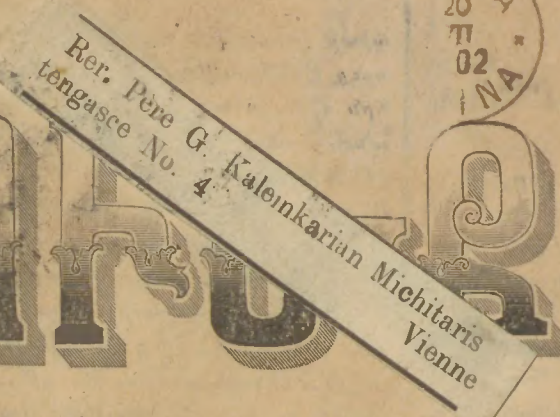
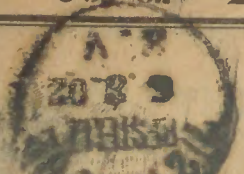

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 6 "
ԱՐՅԱՍԱՆՄԱՆ
Իրկու թիւ մէկ ծառով
Տարեկան . . 14 Ֆր.
Վեցամսեայ . . 7 "
ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 Տօլար
Վեցամսեայ 1.50 "
Կ Ա Ն Խ Ի Կ

ՀԱՍՏԷ

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България)
Գրութիւնք եւ
չեմ տրուիր

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ձ Փ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ՍԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՔ

Երբեք Զինակցութեան նորոգման առթիւ թերթերու մէջ երկար ամիսներ թեր ու գէժ կարծիքներ փոխանակուելէ յետոյ, վերջապէս յանկարծ կատարուած իրողութեան մը առջեւ գտնուեցանք, թայց այդ մասին էն աւելի յոռետես ե-
րբ գլխաւորապէս Ֆրանսական թերթերը իրենց քանի մը օր ա-
ռաջ յայտնած կարծիքին սխալը անշուարժիք ընելու համար, գեր մարդկային ճիգերու պէտք չունե-
ցան. որովհետեւ իտալիոյ էմմա-
նուէլ թագաւորին Ռուսիա այցե-
լութիւնը շուտով վրայ հասաւ. ո-
րով ուղեցին ըսել թէ իտալիա
Երբեք Զինակցութեան նորոգման առթիւ թերթերու մէջ երկար ամիսներ թեր ու գէժ կարծիքներ փոխանակուելէ յետոյ, վերջապէս յանկարծ կատարուած իրողութեան մը առջեւ գտնուեցանք, թայց այդ մասին էն աւելի յոռետես ե-
րբ գլխաւորապէս Ֆրանսական թերթերը իրենց քանի մը օր ա-
ռաջ յայտնած կարծիքին սխալը անշուարժիք ընելու համար, գեր մարդկային ճիգերու պէտք չունե-
ցան. որովհետեւ իտալիոյ էմմա-
նուէլ թագաւորին Ռուսիա այցե-
լութիւնը շուտով վրայ հասաւ. ո-
րով ուղեցին ըսել թէ իտալիա
Երբեք Զինակցութեան նորոգման առթիւ թերթերու մէջ երկար ամիսներ թեր ու գէժ կարծիքներ փոխանակուելէ յետոյ, վերջապէս յանկարծ կատարուած իրողութեան մը առջեւ գտնուեցանք, թայց այդ մասին էն աւելի յոռետես ե-
րբ գլխաւորապէս Ֆրանսական թերթերը իրենց քանի մը օր ա-
ռաջ յայտնած կարծիքին սխալը անշուարժիք ընելու համար, գեր մարդկային ճիգերու պէտք չունե-
ցան. որովհետեւ իտալիոյ էմմա-
նուէլ թագաւորին Ռուսիա այցե-
լութիւնը շուտով վրայ հասաւ. ո-
րով ուղեցին ըսել թէ իտալիա

ղաքականութիւնը դէպի ուր կը
ձգտի.
Նախ իտալիան կուզէ Աֆրիկ-
եան Տրիպոլիսը գրաւել, ինչ որ
Ֆրանսայի հետ մշակած համա-
ձայնութեան մասը կը կազմէ.
Երկրորդ՝ Ալպանիոյ եթէ ոչ
տիրապետութիւնը, գոնէ ինքնա-
վար Ալպանացոց հովանաւորու-
թիւնը իրեն սեփականել, Ալպան-
պետական հասնելու համար ալ
Ռուսիոյ և միանգամայն Աստորիոյ
բարեկամութիւնը իրեն անհրաժեշտ
էր: Ինչպէս յայտնի է, լատինացի
Ալպանացիք իտալիոյ աւելի հա-
կում ունին քան Ռուսիոյ ու Աւս-
տրիոյ, և Պալատեան թերակղզ-
ոյն մէջ այս երկու մրցակիցներէ
և ոչ մէկին հակառակութիւնը չը
գրգռած կուզէ իտալիան աժան
գնով թրքական կարկանդակէն ի-
զոտ պատսռա մը խել:
Հնգեակ Զինակցութեան մը խօս-
քերն ալ կը դառնան այս օրերս.
այսինքն Երբեք Զինակցութեան
նշանները կը միանան Ամերիկա-
յի դէմ, զօրաւոր կերպով տնտեսա-
կան պայքար մը մղելու ամերիկեան
դիւրապէս դէմ. որոնք սկսած
են ամբողջ Եւրոպայի փաճառակա-
նութեան սարսափ ազդել, կը կար-
ծուի թէ այս միութեան միջնոր-
դի դերը իտալիան ստանձնած ըլ-
լայ. որ այս միջոցիս ամէն դի-
րութիւն ունի երկու զինակցու-
թիւնները իրարու յօտեցնելու:
Եթէ այս Հնգեակը կազմուի
ինչ որ հաւանական կը թուի շատ
մը քաղաքագետներու, որոնք կը
կարծեն զիտնալ թէ այդ հինգ
պետութիւնները այլեւս իրարու
դէմ յարձակողական ծրագիրները
մէկ կողմ նետած են, այն ատեն
յարաճուն սպառնալիքներն ալ
պէտք չ'մնար և ամբողջ Եւրոպան
երկար շունչ մը քաշել կը սկսի:
Այս հաւանականութեան աւելի
ուժ կուտայ կը կարծենք վերջին
օրերս Գորէայի հետ Ճարօնի և
Անգլիոյ կազմած համաձայնութիւ-
նը. զոր Գորէայի Սէնէմ-Սիլվո լը-
րագիրը հրատարակեց այսպէս.
Անգլիա և Ճարօն ներքին և ար-

տաքին ամէն կարեւոր խնդրոց մէջ
Գորէայի անկախութիւնը պիտի պա-
պանեն թէ՛ խորհրդատուութեամբ և
թէ՛ զործնապէս: Ասոր փոխարէն Գորէա
յանձն կառնէ իր ցամաքային եւ ծո-
վային ուժերը պահանջուած աստիճա-
նին բարձրացնել, միմիայն Անգլիոյ,
Ճարօնի կամ Ամերիկայի մէջ փոխա-
ռութիւն կնքել, եւ օտարազգի չընդու-
նիլ իր երկրին մէջ իբրեւ պաշտօնեայ:
Օտար պետութեանց չ'գտնի ո եւ չ'ի-
նութիւն կատարելու որ կրնայ ար-
գելք ըլլալ Գորէայի զինուորական
պաշտպանութիւն:
Այս իմաստով կամ ասոր մօտ
գաշնագիր մը եթէ իրօք գոյու-
թիւն ստացած է, արդէն սա կը
նշանակէ թէ Անգլիա իր զինակից
Ճարօնի և ազգակից Մ. Նահան-
գաց հետ նախադրեալ կրկնա-
միւս հինգ մեծ պետութեանց շա-
հերուն դէմ Ծայր. Արեւելքի մէջ
Թղթակցութիւններ
ՔԱՐԻՉ, 23 Յուլիս
Տրէյֆուսի խնդիրը վերջացած է
գրեթէ, բայց նոր և կարծես ո-
ւելի մեծ խնդիր մը մէկ քանի օ-
րերէ ի վեր Ֆրանսան երկուք կը
բաժնէ: Այդ նոր հարցը կրօնա-
կան միաբանութեանց շուրջը կը
դառնայ, ութ օրերէ ի վեր Ֆրան-
սական կաթաւարութիւնը 1901
Յուլիս 1ի օրէնքին 13րդ յօդուա-
ծին համեմատ 2,500 դպրոցներ
փակեց որոնք կրօնաւորներու ձեռք
էին, այդպիսով 150,000 երեխայ-
ներ դպրոցէ կը զրկուին և 5,000
ուսուցիչներ և ուսուցչուհիներ ա-
ռանց պաշտօնի կը մնան, Սի
քանի ամիսներէ ի վեր արդէն կա-
ռավարութիւնը կարտաքսէ օրէն-
քին չը հնազանդող կրօնաւորները,
շատ շատերը Ֆրանսայէն մեկնե-
ցան ու գացին հաստատուիլ օտար
երկիրներու մէջ, բայց մինչև օրս
Գլխութեան Քոյրերն ազատ թող-
ուած էին, երկու օրէ ի վեր ա-
նոնք ալ հրաման ընդունեցին մեկ-
նելու և որովհետեւ ասոնք շատ
սիրուած են իրենց անձնագոհու-
թեան համար, Բարիզի և Քլիւս-
ար քաղաքներու բնակիչները մե-
ծամեծ ցոյցեր ըրին և կընեն ա-

նոնց մեկնելուն առթիւ: Բարիզի
պատերուն վրայ երեկ և առջի օրն
մեծ ու պզտիկ, գոյնզգոյն աֆիշ-
ներ և յայտարարութիւններ փակ-
ցուած են՝ թեր ու գէժ բովանդա-
կութեամբ: Կուսակրօններու կողմ-
նակիցները մեծ յուզման մէջ են,
ժողովներ, հաւաքումներ, միջոցա-
ներ, ցոյցեր, զանազան հրատա-
րակութիւններ՝ յօդուած, ուսում-
նասիրութիւն, գրքովներ, գրքեր,
պատկերներ և այլն դարձեալ օր-
ուան մտանքներն են:
Եւէկ Ավրիւ ֆարմանթիէ կոչ-
ուած փողոցը գտնուող քոյրերու
դպրոցին պարզեւարաշխութեան
օրն էր: Հանգէսը կատարուեցաւ
Լըրօլ երեսփոխանին նախագահու-
թեան տակ, այնտեղ ներկայ էին
նաեւ Ֆրանսուա Գորիէ բանաս-
տեղծը, Կասթոն Մէրի, և Պօտինօ
քահանայ, որ նոյն թաղին ա-
ւագերիցն է: Պարգեւատրաշխու-
թենէն յետոյ, դուրս ելլելու ժա-
մանակ ահագին ցոյց մը կատար-
ուեցաւ, որն յետոյ կռիւի փոխ-
ուեցաւ: Վերոյիշեալ անձնաւորու-
թիւնները ձերբակալուեցան ուրիշ
շատերու հետ:
Մէկ երկու ժամ յետոյ, ուրիշ
թաղի մը մէջ աւելի մեծ ցոյցեր
տեղի կունենային, Օբերտի մօտ՝
Սէն-Ռօշ փողոցի քոյրերը կար-
տաքսուէին: Հինգ հազարէն աւելի
անձինք ցոյց մը ըրին Օբերտի
շուրջը և Սէն-Մարի կայարանի
մէջ. ուստիկաններու զօրութիւնը
բաւական չը լինելով, հեծեալօր
գնդիւր ալ հասան ցուցարարները
ցոյցելու, ձիաւորները մի քանի
անգամ յարձակեցան ժողովրդին
վրայ, ահագին կռիւներ պատա-
հեցան, շատ մարդիկ վիրաւորուե-
ցան, բազմաթիւ անձեր ալ ձեր-
բակալուեցան: Գոյցերը դեռ
կը շարունակուին այսօր:
Քաւառներէն մեզ հասած լու-
րերուն համեմատ, նոյն ցոյցերը,
գլխաւորութիւնները, կռիւները և
ձերբակալութիւնները տեղի կունե-
նան նաեւ Քլիւսար քաղաքներու
և նոյնիսկ գիւղերու մէջ: Ոմանք
կը վախնան որ կրօնաւորներու այս
խմբական արտաքսումը առաջ
բերէ՝ գիւղերու և քաղաքներու բնակ-
չութեանց մէջ՝ մեծ ապստամբու-
թիւն մը:
Մելիս Ս. Դալիք-Բեկ

ԳԵՐԵՉՄԱՆ ԹԵՒ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՌՈՒՍՃՈՒՔ, 11 Յուլիս

Ինչպէս ամէն բնկերութիւն, այնպէս ալ տեղւոյս Աղքատախնամ Ընկերութիւնը, ունի իր գործելու եղանակը՝ զո՞ղ կանոնադրեր մը որոնք պէտք է հպատակին թէ Գործադիր Ժողովը եւ թէ Պատ. Թաղական խորհուրդը:

Այս վերջինը՝ որ «առնուազն 15 հոգի լաւ հոգեւոր ազգայնոց խորհրդակցութեամբ» ընտրած է Գործադիր Ժողովը, արդեօք մինչեւ հիմայ աչքի առաջ չէ՞ ունեցած այդ կանոնադրերը որպէսզի անոր տրամադրութիւններուն համեմատ չարժի եւ ի հարկին չի ձգէ որ Գործադիր Ժողովը անոր գրծած սահմաններէն դուրս ելնէ:

Այս առթիւ, թող Պատ. Թաղ. խորհուրդը ներդաժիտ գտնուի իրեն ուղղուելիք հետեւեալ քանի մը հարցումներուն համար:

Նախ՝ առնենք վերահազմեալ Աղք. Ընկերութեան 1900 Հոկտեմբեր 1ին ընդունած կանոնադրի 3րդ յօդուածի 6րդ բաժինը կազմող սա պարբերութիւնը. «Գերեզմանատան մէջ թաղի վերածուելիք տեղերու հասոյթ, որն որ պիտի յարկանոց լոկ գերեզմանատան մէջ մատուոյ շինութեան»:

Կը հարցնենք. ինչպէ՞ս կը լլայ որ, մօտաւորապէս 22 ամսուան մէջ, մատուոյ մը կառուցանելու համար պէտք եղած գրամը կը հաւաքուի. այս կէտը մեզի զարմա՞ք պատճառելէ աւելի... վախ կազդէ:

Երկրորդ՝ Յօդուած 8րդ «հասոյթ» թից 50 0/0 կը ծախսուի տեղւոյս աղքատաց պիտոյից համար, 15 0/0 կը աղքատ եւ որք աղայոց դպրոցական պիտոյից, 20 0/0 կը գերեզմանատան եւ այլն...»

Թուղթի վրայ խօսք:

Արդեօք Պատ. Թաղ. խորհուրդը, ամէն կերակի եկեղեցիի դուռին առջեւը շարուած 8-10 մուրացիկ աղքատ յիններն չի՞ տեսներ, երբ անդին Աղքատախնամ Ընկերութեան կանոնադրի 16րդ յօդուածը «... հայոց մէջ մուրացիկներէն արգիլելու միջոցներ խորհիլ» կը տրամադրէ:

Ինչո՞ւ որ մը օրանց չի հարցըներ թէ՞ սա դպրոցական աղքատ ու որք աղոց վիճակը ինչպէս է: Բայց

պիտի ըսուի թէ աշակերտները Սանուց Ընկերութիւնն ունին վարժարանին մէջ. հետեւաբար ան կը հոգայ անոնց պէտքերը. լա՛ւ. Սանուց Ընկերութիւնը միթէ իրաւունք չունի՞ Աղք. Ընկերութիւնէն պահանջելու աղքատ աշակերտներու յատկացում 15 0/0 ը որ անշուշտ պատրաստ կը գտնուի այժմ Գործադիր Ժողովին քով: Այս տարի, Սանուց Ընկերութիւնը, աղքատ աշակերտներու թիւը զիջ, գրիչ, մեկնաւ եւ այլն հայթայթելէ զատ, անոնց գիրքեր ալ տուաւ, իսկ անդին շատ մը կարեւոր գործիքներ որոնք անհրաժեշտ են վարժարանին մէջ, չկրցան իրենց տեղը բռնել:

Իսկ երրորդ եւ ամենակարեւորը սա յօդուածով պիտի ցոյց տանք. «յօդ. 17րդ «Գործադիր Ժողովը աղքատաց օգնութեան համար պարտաւոր է հարկ եղած գնումներն ժամանակին կատարել առ ի խնայողութիւն եւ զանոնք կանոնաւոր շահմարանի մը մէջ տեղաւորել»:

Չարմանալի բան. ասոնք շնչեւարան ըսելով գերեզմանատան կը հասկրնան. փայտը՝ որ Մայիս 15էն մինչեւ Յունիս 15 ամենամասն գներով կը ծախուի, չէ՞ գնուած տակաւին պատճառ. մատուոյ պիտի շինուի. քանի մը տասնեակ գաղտնիներ տեսած պահանջներ՝ մատուոյ շինուելուն կրպակներ, դանձուելու համար:

Չենք կրնար հասկնալ թէ ինչու համար Ժողովրդին կամքը չի յարգուի պատրաստ գտնուած գրամին գործածութեան մասին: Այսօր, աղջկանց վարժարանի եւ մանկապարտէզի մը շինութիւնը որ ամբողջ Ժողովուրդին փափագն է, կուզեն յետաձգել եւ քաշի մը տարի եւս մօտադ սերունդը խամբեցնել այնպիսի չէնքի մը մէջ, ուր առողջապահական բոլոր պայմանները կը պակսին: Այս մասին, Իրաւունքի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ գրուած ըլլալով, հարկ չիմ համարեր աւելի երկարօրէն գրել, այլ միայն կուզեմ ցոյց տալ թէ աղատ Պոլկարիայի մէջ կուզեն քմահաճ ուժիմով վարել հասարակաց գործերը եւ գերեզմանը կը նախադասեն վարժարանէն:

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐՆԵՐՈՒՆ

Վառնայի մէջ հայ թերթի մը գոյութիւնը բարոյապէս չենք ճանչնար: Եւ անբարոյականութեան տիղմին մէջ թաթախուածներուն չենք զիջանիք պատասխանել:

Նեցի, մրմնջեց Վառնական: — Ոոսէ՛ ընկերներու վրայ: — Ես ընկերներ չունիմ... երկաթագործի մը ինչ պէտք է ընկեր: — Գիտեմ, բայց դուն երկաթագործ մը չես. դուն խոտվարար մըն ես: — Խոտվարար: — Այո՛, որուն Գօթիթա անուն կուտար՝ եղբի: — Ատանկ անուն մը լա՞ծ չիմ: — Ինչպէ՞ս... «Հայաստան» պիտի ունենանք ըսողներէն չի՞մ միթէ: — Ո՛ւր է Հայաստան: — Չե՞ս գիտեր: — Չէ՛... այդ անունը ձենէ կրիմա եմ: — Ապուշ մի՛՝ ձեւաճաճ: «Հայաստան» բառը ձեր օրօրոցին մանուկն անգամ գիտէ: — Կարելի է... բայց ի՞նչ պիտի ընեմ «Հայաստան»:

— Ի՞նչպէս... «Հայաստան» ըսելով կը հասկնաս ի՞նչ է: — «Հայաստան» ըսելով կը հասկընամ Հայ փաշա մը:

ՀԱՅ ԽԱՉԱԳՈՂ ՆԵՐՐ
ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՉ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Յուլիս

Անցեալները Իրաւունքի սիւնակներուն մէջ «Տխուր բարքեր» վերնագրով գրութեան մը հանդիպեցայ որ Անգլիոյ մէջ՝ դեռ գոյութիւն ունեցող կարգ մը խաչագողներու նկարագրութիւնը կրնէր:

Նամակագրին համառօտ գրութեանէն կը հասկցուէր թէ այնչափ լաւ տեղեկութիւն մը չէ ունեցած խնդրոյն բուն կարեւոր կէտերը ազնիւ բնութեցողներու պարզիւր:

Մեր Լոնտոնցի Հայերու վրայ մեծ պարտականութիւն մը կը ծանրանայ, գիտնալով Հանդիմ, ձգել որ այդպիսի մարդիկներ դեռ չարմահակեն իրենց շահագործութիւնները:

Խնդրոյն բուն հիմէն տեղեկալ ըլլալով՝ կուզեմ առաջ բերել աւելի աչքի զարնող կարեւոր կէտեր, որոնք յիշատի գէշ տպաւորութիւն պիտի թողուն բոլոր ընթերցողներուն վրայ:

Անգլիաբնակ Հայերու մեծագոյն մասը (վաճառական դասակարգը) գրեթէ, եթէ ոչ բոլորը, Միջերկրականէ անդին գտնուող Մայր Հայրենիքի վրայ խորհիլը իրենց գործին ծախսողութիւն կը սկսեն: Անոնք կը մոռնան թէ իրենք ալ նոյն հոգին դաւակնեն են, ու այդ սուրբ հողի վրայ սնուցուած են: Ու այս մոռացկոտ անհասկերու շտերն՝ երբոր Հայ անունը կրող ու էլ զօրաղ անհատ մը կը տեսնեն, որ իրենց կը գիմէ, իսկոյն կը պոռան, «ի՞նչ կայ կինէ եկաք, այս բոլոր Հայաստանը մենք պիտի կշտացնենք»: Ես կրնամ հաստատել թէ այդ անձերը, այդ Հայերը, դեռ անկեալ Հայու մը ձեռք չեն կարկառած:

Գալով իրենց դասակարգին, եթէ ոչ ամբողջը, գրեթէ անոր երեք չորրորդը իրարու դէմ անձնական հակառակութիւններով միշտ չեղոք մնացած են. եւ ու էլ ժամանակ եթէ իսկ բարոյութիւնն ալ ունենան Հայաստանի անունը միայն տալու, այդ ալ հանրապետի կրկնալ, հինգ վայրկեան վերջը ամէն բան մոռցուած է. եւ շատերն ալ իրենց մայրենի լեզուն իսկ փոքրոցները Անգլիացիներու առջեւ չեն զգուշ խօսիլ:

Այժմ գալով Անգլիոյ մէջ գոյութիւն

ունեցող կարգ մը խաչագող արարածներուն, ընթերցողներու ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրեմ հետեւեալ տողերուն:

1896ի աղետալի ջարդերէն վերջը՝ երբ Անգլիոյ մարդասէր դասակարգը մեծ ուշադրութիւն դարձուցած էր Հայերու զօրաղ վիճակին, եւ նոյն ատենն էր որ Լոնտոն հասնող Հայկառաքեալներու համար ապաստանարան մը բացին: Այդ ապաստանարանի հսկողութիւնը հայ անհատի մը հաւատարմութեան յանձնուած էր. որ է Պատ. Կարապետ Գրիգորեան, ընդի կեսարիացի. բոլոր այդ ապաստանարանի ելեւմուտքը ասոր ձեռքն էր: Այդ ապաստանարանի մէկ երկու տարուան շարունակութեան ժամանակամիջոցին, հայ պանդուխտներու եւ կարօտեալներու յատկացումը մեծաքանակ գումարներու միայն մօտաւորապէս մէկ քառորդը այդ տարագրուներու սնուցման ծառայեց ու մնացեալը անձնական քսակները պարարտացնելու գործածուեցաւ:

Ճիշդ նոյն ատեն Անգլիացի բարեւէր եկեղեցականներ իմանալով որ այդ ապաստանարանի մէջ հայ տղայիներ եւս կը գտնուին, խնդրած էին Պատ. Գրիգորեանէ որ կիրակի օր մը անոնցմէ մի քանիսը հետը ժողովատեղի բերէ, ուր ուրիշ անձանք չունէին: Անգլիացիներու ներկայացնելով, կարելի եղածին չափ հանգանակութիւն մը ընէին ինչպստ անոնց. ու այդ խեղճ հայտնիները ու էլ բանէ մը տեղեկ չըլլալով, Պատ. Գրիգորեանի հրաւերին համաձայն կը ներկայանային կիրակնօրեայ ժողովատեղին, իբր Սուրբ Գիորջ կարգաւ:

Ու այդ Հայրհիւները հոն ներկայ եղող անգլիացի ժողովուրդին կը ներկայացուէին, եւ անոնց գութը շարժելով հանգանակութիւն կը ըլլար: (Կոստանուալ եւք թէ Պատուելին այդ կիները հին հագուստներով տարած էր այդ զիտաւորութեամբ): Հանգանակութեան ամբողջութիւնը Պատ. Գրիգորեանի ձեռքը լեցուեցաւ, սակայն մօտէն դիտողներ անպակաս էին թէ արդեօք այդ դրամները այդ Հայտնիներուն պիտի հասնի. ամեն բան աւարտելէ վերջ եւ ճամբան գացած ատեն անգլիացի լէյտի մը կը մօտենար ու այդ կիներուն անգլիերէն լեզուաւ կը հասկցնէր թէ դրամները իրենց համար ժող. եցան, եւ արդեօք իրենք որեւէ բան մը ստացած են: Հայտնի-

Ա. ԵՐԵՄԵԱՆ (31)

ԹԻԱՊԱՐՏԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՎԱՆԱԿԱՆ...

— Կը ծաղրես, հէ՞, ա՛ռ քեզի ծաղրել... մրմնաց Շիւքրի պէյ՝ որ բարկութենէն կը դողար: Ես գիտեմ ու քեզի պէս անարգ մարդերը պարզապէս երկրին օձերն են, որոնց զըլուխը ճգմելով պիտի կրնանք ազատել: Անիծած... միթէ՞ ատանկով ձեռքէս ելնել կուզես: Ամենեւին: Աղէկ համոզուէ որ այս սեմերէն դուրս քու դիակդ հանել պիտի տամ, եթէ չըսես ո՛վ ըլլալդ:

— ...

— Չխօսիմ, պօռաց Շիւքրի պէյ:

— Ի՞նչ խօսիմ... ամեն բան յայտ-

— Կրո՞ղ... մրմնաց Շիւքրի պէյ, հաւատայ որ ճաթիլս կուգայ: Ու զլուխը մէկզի առնելով դէպի դուռը նայեցաւ եւ բարձրաձայն պօռաց. — Հասա՛ն, ներս եկո՛ւր: Սենեկին դուռը բացուեցաւ ու ուտիկան մը ներս մտաւ: — Տա՛ր այս գոմիթան առանձնարան մը, չեղտեց Շիւքրի պէյ: Յետոյ անոր հաշիւը կը տեսնեմ: Ուտիկանը Վառնականին նշանացի ձեւ մը ըրաւ: Ու երկուքն ալ մեկնեցան: Այն ատանձնարանն, ուր առաջնորդուեցաւ Վառնական, գէջ ու մրթին տեղ մըն էր: Պատերուն կիթէ ձեփերը քայքայուած ու վար թափուած էին՝ որոնց մէջէն ապակեանոց միջատներ կը վժլտային դուրս: Եւ տակը հողէ ըլլալով խոնաւ էր չափազանց, իսկ մեծութիւնը հազիւ երկու հոգի կրնար պարտկել: Լուսամուտ մը ունէր, ուսկից արեւը չէր կրնար ներս թափանցել: Առանձնարանը գրեթէ աղօտ լոյսի

մը մէջ էր, երբ Վառնական հոն մըտաւ: Ուտիկանը միջնորդին ապաւանութեանէն խեղուելով, անմիջապէս հեռացաւ: Վառնական միշտ մնաց... — Ի՞նչ ըրի... Ի՞նչ ըրի ես, Աստուած իմ, մրմնջեց Վառնական ինքնիրեն: Ա՛խ, մարդկային գազաններու ձեռքէն Լուսիան ազատեցի... բայց լեռներու մէջ թողուցի զինքը: Ո՛ւր երթայ թշուառ աղջիկը... ո՛ր ապաստանի անօթի, ծառաւ ու միշակ ի՞նչ ընէ: Ու Վառնական չկրնալով խօսիլ, սրտին ցաւէն ինկաւ առանձնարանին մէկ անկիւնն ու լացաւ: Բոլոր օրը, բոլոր գիշերը տափանիկ գրութեան մը մէջ մնաց: Երբէ՞ք իր մասին չէր մըտած, իր ազատութեան վրայ չէր խորհեր... միայն՝ աչքէն առանց հեռացնելու, իր բոլոր մտածումը մանկամարդ Լուսիան էր: Երկու օր անցաւ: Գիշեր մը բանտապահն իրեն իմացուց թէ հարցաքննութեան կը կանչէին զինքը: Վառնական հասկցաւ...

ները ապշած իրարու կը նայէին թէ իրենք բնաւ այդպիսի բան մը տեղի ունենալը չէին գիտեր, եւ իրենց հասկացումը էր պատուելին թէ իբր կիրակնօրեայ աղօթք ընելու կերթան ու այդ ատեն էր որ գաղտնիքը երեւան կեւէր: Շատ չանցաւ բոլոր խաչագործները երեւան ելան ու անգլիացիներու ժողովի մը մէջ որոշուեցաւ որ ապաստանարանը գոյնն, ու պատուելի Գրիգորեանն ալ անպատիւ անձ մը հռչակեն, ու իր վրայէն նոյն պահուն պատուելիական կարգը վար առնուեցաւ: Այս անկարագրելի գողութիւնները այնպիսի անձի մը ներսը ծնած էին որ եթէ մէկուն ըսուէր, չպիտի հաւատար թէ պատուելի մը այդպիսի բաներ կընէ: Ես կրնամ Անգլիոյ մէջ մի քանիներ ալ համարել անուանեցող:

Ու այդ խաչագող Գրիգորեանը իր ծրագիրը ուրիշ կերպով շարունակել սկսաւ: Գնաց Անգլիոյ զանազան տեղերը ու Հայաստանի թշուառութեան մասին ատենախօսութիւններ ընելով, նաեւ հետը մեծ մեծ տուփերով արեւելեան ձեռագործներ տանելով կըսէր թէ ասոնց երեք չորրորդ մասը Հայաստանի թշուառներուն համար կը ծախուի ու եւապատիկ եւ քառապատիկ գներով զանոնք կը ծախէր: Եւ ներկայ եղող հանդիսականները ջերմ յանձնարարութիւններով իրենց ծանօթներուն կը զրկէին որ անոնք ալ գնեն այդ ձեռագործներէն: Այսպէս այդ բարեգործ անգլիացիները դրամներ կը զրկէին իրեն, եւ զեւ կը զրկեն:

Անցեալները Յըրեկէս օգ Արմէնիայի կողմէն քանի մը բողոքագրեր եկան հոս մի քանի հանրաժանութ Հայերու, որ ջանան ու վերջ մը գնեն այդ անուանով ձեռագործ ծախողներու եւ համար կը ծախեն, սակայն այդ անպատիւ անձերու վրայ աղքատութիւն բանեցնող ու եւ հայ անհատ մը չը գտնուեցաւ: Մոռցայ յիշել թէ 1898ին անգլիացի հանրաժանութ տիկին մը, Իւնալ յորգրին մէջ Պատ. Գրիգորեանի խաչագործութեան նկատմամբ կրակոտ յօդուած մը գրած էր, եթէ օրինակը ձեռքս անցնի ձեզ պիտի զրկեմ:

Այդ Գրիգորեանը մասնաւորապէս հոս Լոնտոն իր հովանաւորութեան ներքեւ քանի մը հայեր ունի որոնք կը ծախեն զեւ Հայաստանի թշուառներու անուանով: Ինչպէս, հետեւեալ

անգլիներէն յայտարարութիւնը գործեց կը զրկեմ ամէն բան կապացուցանէ (որուն վրայ թուականը թէեւ 1897ն է, սակայն դիտարկ փոխած չէ որ ժողովուրդը հասկնայ թէ զեւ հին ընկերութիւնն է որ կը շարունակուի) սակայն այդպիսի ընկերութիւն մը գոյութիւն չունի:

Ներկայ տարւոյս Իրանտայի Գորգ քաղաքին մէջ միջազգային մեծ ցուցահանդէս մը տեղի ունեցաւ որ զեւ մինչեւ սեպտեմբեր պիտի տեսէ: Գրիգորեան կըրցած է այդ Եւրոպայի մէջ չեմպիոն մը ձեռք ձգել արեւելեան ձեռագործներու համար, չեմպիոնի տնունը «Հայկական զգեսկ» գրած է ու այլանդակ զգեստներով ու Հայաստանի քերական հագուստներու նմանութեամբ բոսթ քարթեր շինած ու հայ գիւղացին ըսելով զանոնք անգլիացուց կը ներկայացնէ: Հոս յիշեցէք ընթերցողներ թէ Անգլիացիները ինչ գաղափար պիտի կրնան կազմել այդ այլանդակ հագուստները տեսնելով եւ գիտնալով թէ հայը այդպէս կը հագնի:

Հոս թուականն ալ այդպիսի բաներ ըրած է, սակայն ան նորէն բան մը կընէ, քիչ մը չոր հաց կը կերցնէ որքանուն, թէեւ ես իրեն ամենամօտ բարեկամն եմ, սակայն իրեն ըրածները շատ եղած են: Ինչպէս այս մերի թուականը հետը այլանդակ երկայն փայտեր ու քերտերով զգեստներ տարած ու հագնելով ատենախօսութիւն ըրած է ժողովուրդը խնդացելու, եւ Արիւնդի վարենտներուն սուրները ձեռքը հայ գիւղացին ներկայացուցած է թէ հայ գիւղով կը ախոռը էշուն քով այդպէս կը պառկի: Եւ նմանութիւնը ըրած է: Եւ նոյն պահուն 7-8 հայ երիտասարդներ ներկայ ըլլան ու կայծակահար եղածի մը պէս շուարած են: այդ Հայերը զեւ Լոնտոն են: (այդ ալ դրամ գանձելու միջոցը եղած է եւ զեւ կընէ: Լ.)

ԿԸ ՓՆՏՈՒՄԻ

Չմէկածակի Երեմիակեան գիւղէն ժամագործ Մկրտիչ Առաքելեան աւելն 28 տարեկան երիտասարդն, որուն հասցէն գիտցող ազգայիններէ կը խնդրուի որ հաճին իմացնել խմբագրութեանս:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պոլսոյ Եւնի Գարու թուին վաճան էֆ. Մամասեան իր տունը պարտէզին մէջ գող մը տեսնելով, գանի կը բռնէ և ոստիկանութեան յանձնելու համար փողոց կը հանէ: Գողը Երզնկայի գիւղերէն Մէմէտ անունով 19 տարեկան չարագործ մըն է եղեր. սա ճորր կը տեսնէ թէ զինք ոստիկանութեան պիտի յանձնեն դաշոյնը քաշելով կը զարնէ վաճան էֆէնտին: Ինչ պահուն իր դրացին օգնութեան փութաւ: Գող Սարգիս էֆ. Յէրազեան եւս նոյն չարագործին դաշոյնին զոհ կերթայ: Երկու երիտասարդ հայեր կը մեռնին: Սարգիս էֆ. կը թողու չորս փոքրիկ որբեր. իսկ վաճան էֆ. որ Ռուսահայտակ և նոր ամուսնեւած է եղեր, կը թողու անդաւակ տարի մը, որ խեղք կը կործանէ, և իր հարը զաւկին սրտած կիկ մահը իմանալով կաթուածահար կը լրջայ:

Չարագործը բռնուած ու դատի յանձնուած է: Բայց փորձաւոր փտաճ ենք թէ թուրք դատարանը Մէմէտը մահուան չպիտի դատապարտէ, սպաննուածները հայեր ըլլալուն պատճառաւ:

Նոր կեանքի վերջին թիւը եւս կը յայտարարէ թէ Հնչակեան կրկու հատուածներու նախկին նիդրոնները վերջնականապէս դադարած են գոյութիւն ունենալէ, և ամբողջ կուսակցութեան քուէով ընտրուած է Հնչակեան կուսակցութեան միակ նիդրոնական վարչութիւնը, որ իր պտշտօնին գլուխը անցած՝ կը վարէ արդէն կուսակցութեան գործերը:

Կը յաւելու նաեւ թէ, Հնչակեան կուսակցութեան նիդրոնական վարչութեան այս կազմութիւնը՝ մանաւոր նախկին մը մէջ, հաղորդուած է ազգէն Դորաշակի «Արեւմտեան Բիւրօ» ին:

Արդ, կը սպասուի Դաշնակցութեան:

Թեան պատասխանին, սա իր Դորաշակի յաւելումին մէջ հետեւեալ կերպով խոստացած էր:

Կը սպասուիք ոչնիւն Հնչակեան Միացեալ կուսակցութեան կեդրոնի կազմակերպչին:

Ահա կազմակերպչ. տեսնեք հիմա բանիքնին ինչ է:

— Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանի վարչական ժողովներուն գործառնութեանց, որոշումներուն և Դորան ու Պատրիարքարանի միջեւ յարաբերական ընթացիկ գործերու մասին արգիլուած է Պոլսոյ թերթերուն բան մը գրել: Այս ցաւալի իրողութեան իբր օրինակ հոս կարտատպենք Պոլսոյ թերթերու ազգային լուրերու (Կրօնիկ Եկեղեցւոյ) բաժինէն քաղուած մը. որմէ բան մը հասկցողին պիտի փոխուի:

Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան վրայ, յարաբերական գիւտնի տեսուչ Կարապետ էֆ. խաչատուրեան, պաշտօնագիր մը պատրաստեց, որուն մէջ Սրբազանութիւն անձամբ պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան:

— Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսի ընտուլութեան առթիւ Պատրիարքարանը հարկ դատեր է մի քանի կուսակալութեանց զրեւ ուղղել, խնդրելով որ Դորան որոշման համաձայն դիւրութիւն տրուի իրենց իրաւասութեան ներքեւ գտնուած գաւառներէն Ատանա զրկուելիք պատգամաւորներուն, որոնք ըստ օրիի պիտի մասնակցին Ընտրութեան Ժողովոյ գործառնութեանց:

— Պոլսոյ փոքր շարժաթիւթեր իբր թէ օրէնքի հակառակ վարուած ըլլալուն պատճառաւ, տպագրական տեսչութեան հրամանաւ այս շարժութեւ գաղափարական պարտուեցաւ անպայման ժամանակաւ:

— Քիլիսի մէջ Աւագ անունով Սասունցի հայի մը դիակը գետնուած է, որուն սպանիչ ցոյց տալ կուզէ կառավարութիւնը իրեն հայրենակից հայեր, որոնցմէ չորսը ձերբակալուած է:

գիշերուան հարցաքննութիւնը պարզապէս բարբարոսական տանջանքներու գործադրութիւնն էր:

Վանական առանձնարանէն դուրս ելաւ Բանտապահը զանի յանձնեց պահակ-ոստիկաններուն: որոնք ուղղակի ոստիկանութեան ընդհանուր հրամանատարին պաշտօնատունը տարին: Պաշտօնատան սրահին մէջ կը պառկէին տասներկու կալանաւորներ, որոնք ոտքի վրայ կեցած էին անշարժ արձաններու պէս: Այդ բանտարկեալներու մէջ կը գտնուէին պառաւ կին մը եւ մանկամարդ աղջիկ մը: Վանական հետաքրքրութիւն ունեցաւ գիտնալու համար թէ այդ մանկամարդ աղջիկն ու պառաւը հայ էին: Թէպէտեւ տարակուսելու պէտք չունէր այդ մասին, սակայն կրնային Եւրոպացիներ ըլլալ, որոնք այդ տարիներու մէջ սկսած էին մեծ թուով Վան լեցուել եւ այնտեղ հաստատուել:

Կամայ մը մօտեցաւ պառաւին: Լսեց որ մանկամարդ աղջկան հետ հայերէն լեզուով կը խօսէր:

Կէս ժամու չափ սպասելէ ետքը,

պաշտօնատունին պահապանը մէկիկ մէկիկ կաշիէ վարագուրով ծածկուած գուռէն ներս մտցուց բանտարկեալներն: Ամէկիկ մէկիկ ալ դուրս հանեց: Ամենէն վերջը մանկամարդ աղջիկն ու պառաւը կանչուեցան: Սրահին մէջ միայն Վանական մնաց: Եւ որովհետեւ սրահին մէջ գտնուած պահակ-ոստիկանները հարցաքննութիւն անցուցած բանտարկեալները տարին եւ միայն երկու հոգի մնացին, որոնք սուրճ եփող ձեռնարկի մը քով մտան, Վանական կրցաւ ազատութիւն մօտենալ դուռին ու մտիկ ընել:

Ահա՛ ինչ որ կըրցաւ իմանալ:

— «Պէտք է՛ համակերպիս... եթէ կուզես ազատութիւնդ, կըսէր պառաւ կինը հայերէն լեզուով:

— «Ձեռ կրնար... աւելի աղէկ է չուան մը անցունել լիցա ու խղճը ունի, քան թէ ատանկ գարշելի առաջարկութեան մը համակերպիմ, կառարկէր մանկամարդ աղջկի:

— «Ո՞րք... ի՞նչ կըլլայ որ... ի՞նչ պիտի ընէ քեզ... կը կրկնէր քարշատիկ պառաւը:

— «Անկարելի է... չեմ ընդունիր... չեմ կրնար: Սպաննէ՛, մեռցո՛ւր, թուրաւորէ զիս, բան մը չեմ ըսեր, խաթուն, բայց փաշային ուղածը չեմ ընդունիր:

Վայրկեան մը խոր լռութիւն տիրեւ լէն ետքը, Վանական խապոտ ձայն մը լսեց, որ կը բացադանէր թուրքերէն լեզուով:

— «Ձե՛ս ընդունիր, հէ՛, չե՛ս ընդունիր...»

— «Ո՛ր... ամենեւին... կը պընդէր մանկամարդ աղջիկը:

— «Ձե՛ս վախար... կը գոչէր ձայնը:

— «Երբէ՛ք... կը շեշտէր մանկամարդ աղջիկը:

— «Անձնատո՛ւր... անձնատո՛ւր... գոչեց խապոտ ձայնը:

— «Ո՛ր... ճիշտ աղջիկն ու խեղճութեան կարծեմ:

Վանական սարսուռ: Իր չորսդին նայեցաւ... տեսաւ որ պատէն ոստիկաններու սուրն մը կախուած էր: Անմիջապէս մէկ ձեռքը սուրնը բռնած, իսկ միւսն ալ իր նուրբական

դաշոյնը՝ ներս նետուեցաւ:

Գարշելի հրամանատարը յարձակած էր մանկամարդ աղջկան վրայ եւ զանի բռնաբարելու կը ջանար իր բոլոր ուժովը:

Մանկամարդ աղջիկն անոր ձեռքերը կը խածնէր եւ գերագոյն զիմադրութիւններ կընէր...

Վանական գաղանին ղէմն ելաւ ու անոր սրտին մէջ միեւն գաղանը: Հրէշ շատիկ մարդը պոռաց... աղաղակե՛ց... ու ինկաւ գետնին վրայ: Բայց պառաւը չը կար...

Վանական աճապարեց քովի սենեակը վազելու ուր մօտ էր պառաւը: Հրէշ կինը մէկ ձայնով «գնութիւն», օգնութիւն» աղաղակեց: Պահակները զեւ հասած չէին, երբ Վանական ձեռքին սուրնը պառաւին սիրտը մխեց ու գոչեց:

— Օ՛ր, ա՛լ հանգիստ ե՛մ...

Ոստիկանատունին պահապանները քաշկոտելով սրահը տարին թշուառ Վանականին: Յետոյ բանտն առանձնորդեցին:

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԵ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ս

Սթանպոլտան թանկան մուխպի-
րի աթիտէքի թէլէկրաֆը վերմիշ
տիր :

«Օսմանլը հիւքիւմէթի» թուս
սինորընտան էրմէնի չէթէլէրին
կէշմէսինի մէնն իթմէկէ թէտպիր-
լէր էլէ ալմագ իշիւն գարար վէր-
միշ տիր : Սինորըն գորտօնընը
թագվիէ իթմէք իշիւն պիր չօգ
թագաւարար իլավէ օլընաճագ , 35
հէնի գօւլէլէր հարրաճագ թուս
սինորընտան վէ Հասան գալէտէ
պոնտան պէօյլէ ֆէվզէլատէ պիր
սինոր գօմիսէրի սաքին օլաճագ ,
հազընէն Սթանպոլտան պիր գօմի-
սինոր մալսուս կիտուպ , գուլէլ-
րին հարրաճագ մահէլլէրինի թա-
լին իտէճէք տիր :

— Պապը Ալի Գարատաղ էշի-
սինին բօթէսթինէ իթաթ կէօս-
թէրմէկէ մէճպուր օլմուշ տիր
հանի սինոր իւզէրինտէ միւհիպի
միւհազաա օլան արաղիի Գարա-
տաղա թէրք իտէճէկի կիպի , Ար-
նափուտարըն հիւճուլընտան միւ-
թէզարուր օլան Գարատաղըլարըն
զարարընը թագվին իթմէք վատ
իթմիշ տիր :

Տէվլէթի էպէտմիւտտէթին ()
հիւքիւմտարը աղիմի () պիր ա-
վուճ Գարատաղըլարա իթաթ ի-
տէյօր : Սարմուսագ գաֆալը
թիւրքէր «զըլլուլաճ» թագիր
իթաթիլէրի բատիշահըն բայէսի
վէ գուլվէթ ու թէէսիթի նէ սու-
անա էնմիշ օլտըղընը աճէպալ
տէրք ու ֆարգ իտէյօրլար մը :

Հէրիֆէր շու հազըգաթլարը
անլամաճագ վէ տիւնեանըն սօնուճա
գատար քէօր գալմագ իսթէյօրլար
թիւրքիա խարիճինտէ պիլէ սէր-
պէսթ կազէթալար գահվէլտանէ-
լէրինէ գօյուպտէ մէզհէպտաշարը-
նա օգուճմայը ապէս ատտ իտէ-
յօրլար : Տէտիկիմիգի թաստիգ
իթմէք իշիւն կիտիկի շու սէրպէսթ
Պուլկարիանըն թիւրք գրատիլիա-
նէլէրինէ պազընըզ , իլաճ իշիւն
թիւրքէ պիր սէրպէսթ կազէթա
պիր ժէօն թիւրք էսէրի պուլա-
մայաճագընը . ատսմըզլար էլան
օ՝ գաֆայա խըզմէթ իտէյօրլար :
Մուշվագէնէնի գանըն բէք Եան-
լըշ . էրմէնիլէր թիւրք միլլէթինէ
խասիմ տէկիլ տիրլէր , իլա անլէ-
րին պու գաֆասըզլընա , ախա-
զընա խասիմ օլապիլլէրլէր . ֆա-
գաթ պու հէօնա խուսուլմէթ մօսթ-
լըզտան տահա էվլա տըր . Նա՛հ
գաֆա՛ . . . :

— Արնափուտար թէզանըն
սըրպ մանաստըրըն մուհասէրէ
իթմիշլէր . պու պապտէ թիւրք
հիւքիւմէթինէ օլան միւհաճաթ-
լար իւզէրինէ՝ մահէլի մէզքիւրէ
կէօնտէրիլէն ասքէր Արնափուտա-
րը տաղըտսմայը վէ հախօտ տա-
ղըտագ իսթէմէմիշ տիր : Բուճ

Բաթրիգհանէսի տախի պու մէսէ-
լէյէ միւտախէլէ իտէյօր :

— Օտէսատա հուճուրճագ խաս-
թալըր պուլընմագ հէսապի իլէ ,
օրատան կէլէն վարրար իշիւն
թիւրքիա 5 կիւն վէ Բուճանիա 7
կիւն գարանթինա գօյմուշ տըր :

Քէզա Սէճմիւտանտա տախի
գօրէլա պաշ կէօսթէրմիշ օլմագ
պէհանէսի իլէ , թիւրք հիւքիւմէ-
թին օրատան կէլէնլէր իշիւն 10
կիւն գարանթինա էմր իթտիկինի
Սթանպոլ ճէրիտէլէրի հազմըշ
տըր :

— Սատրաղւմ ֆիւշիք Սայիտ
բաշանըն իշիւն խըտմէթինէ միւ-
քեսաթ օլմագ իւզրէ , Սուլթան
պիր մէպուղ պախշ իթմիշ տիր :
Քէզա խարիճիլէնա շաղըրը թէվֆիգ
բաշայա սաքին օլտըղը գօնաղը
իհտաա իթմիշ տիր :

ՏԱԽԻԼԻՅԵ

Սօֆիատան խարիճի ճէրիտէլէրէ
հազըլտըղընա պինաէն , Հոմպուրկ ,
Անվէրս վէ Մարսիլիա իսկիլլէ-
րինտէն Պուլկարիանըն վարնա վէ
Պուրկալ իլիմանլարընա տախի
վարօր իշիւնլէք իշիւն , Տէօյլէ
Լիւլմուհէ Լիւլիկ նաճ ալման վա-
բօր չիթէթինէ Սօպրանիէ սէ
նէկի 112,500 ֆրանք աչրգտան
պիր մէպուղ թախսիս իթմիշ տիր :
Մէզքիւր ալման չիթէթին թու-
մանիա իմանլարընա տախի վարօր
իշիւնլէք պուլման էվվէլ հա-
ղըլմըշ տըր :

— Պուլկարիա վէ Բուճանիա է-
քին մահսուլաթը տիկէր սէնէլէրէ
նիսպէթէն բէք զանի օլտըղը կի-
պի , Ամերիկատա տախի այնը
դանաթէթ կէօրիւնտիկինտէն ,
պուլտայ ֆիլաթը պիր ազ թէն-
զիլ պուլմուշ օլտըղընը նիւ Եօրք-
տան թէլէկրաֆիլէ պիլտիլլիմիշ
տիր :

ԻԹԱԼԻԱ ՎԷ ԱԻՍՏՐԻԱ

Գրալ Էմմանուէլին Աւատիա-
տան կէշմէսինտէ իմբէրաթօր
Ֆրանց Եօզէֆ իլէ կէօրիւնտի-
կինէ էնվայի սէպէպլէր կէօսթէ-
լիւմէքտէ օլտըղը կիպի , պաշըճա
սէպէպ իմբէրաթօրըն Բօմայա
կիթմէմէնի ատտ օլընըյօր , զիրա
իմբէրաթօր Բօմայա կիտէրսէ
Բաբա իլէ տախի կէօրիւնտիկիւ-
ղըմ օլաճագ ըտը , պու իսէ իթա
լիա տէվլէթինէ խօշ կէօրիւնտէյէ-
ճէք իտի Զրանց Եօզէֆ Բարայը
կիւճէնտիլմիշ օլմագ իշիւն պիւ-
թին պիլթիւնէ Բօմայա Եօլճը-
լըղընտան սարֆը նազար իթմիշ
տիր :

— Գրալ Էմմանուէլին Օգոստոս
28տէ Պէրլինէ կիտէճէկի մուգար-
րէր տիր : Պուլտան էվվէլ իմբէ-
րաթօր վիլհէլմ Չարը զիլարէթ
իտէճէք վէ Օգոստոս 6տան 8է
գատար թուս հարպ սէֆիլէրին
մանէվրալարընտա հազըր պուլ-
նաճագ տիր :

— Աւատիանըն կալիքիա էյա-

լէթինտէ իշիւնլէր թաթիլի մէշղու-
լիլէթ իտուպ , խանլէր պաճագ-
տա վէ չիթիլիլէր Եազմայա վէր-
մէքտէ օլտըղարընտան , Ժանտար
մալար իլէ միւտաթէմէլէր վուգու-
պուլարագ , չօգ քիշիլէր Եարէլէնմիշ
վէ չօգար տախի տէրտէսթ օլըն-
մըշար տիր :

— Բօրթուգալտա տախի իշիւ-
լէր այնը հարէթէթտէ պուլընտըգ
լարընտան հիւքիւմէթ իտարէի
ասքէրիլէ իլան իթմէյէ մէճպուր
օլմուշ տըր :

ԲԱՆԻՊԼԵՐԷ ԳՈՐԾԸ

Ֆրանսատա Բուհպան թալէզա
թընա (միաբանութիւնք) , գարշը
շու կիւնլէրտէ էլէ ալընան շէտիտ
թէտպիրլէր տիկէր մէմալիլլէրէ
տախի հալըլմայա պաշայօր : Ի
թալիատա առիլիլէ նէզարէթինտէ
Ենի պիր գօմիսիօն թէշքիլ օլըն-
տը . պու գօմիսիօն՝ Ֆրանսանըն
Բուհպանլարա գարշը թէրթիպ
իթմիշ օլտըղը գանանըն այնը օ-
լարագ Ենի պիր գանաննամէ գա-
լէմէ ալաճագ տըր . պու մագսէտ-
լէ մէզքիւր գօմիսիօն ալալարիլ
վիւքէլլա վէ մէպուտան Ֆրանսայա
կիտուպ , պու մէսէլէտէն տօլալը
մալիւմէթ ալաճագալար :

Սպանիատա տախի , ճամհուրի-
լէթ թարաֆտարը օլան կազէթա-
լար իլաննամէլէր նէլը իտուպ , Բուհ-
պան թալէզաթընա գարշը պու
բազար կիւնիլ թէճէմմիւ օլընա-
ճագ միթինկէ պիլթիւն սէրպէս-
տիլլէթ թարաֆտարլարըն տալէթ
իթմիշլէր տիր : Այնը մագսէտլէ
Սպանիանըն պիր չօգ շէհրիլլէրին-
տէ միթինկէլէր թէճէմմիւ օլընա-
ճաղըն տախի պիլտիլլիլլար :

— Բարիստէ Բահպլէրի մուհա-
ֆաղա իշիւն նիւմայիշ իտէլէրէ
գարշը , սօսիլիլթ , Բատիքալ վէ
ճամհուրիլլէթ թարաֆտարլարը
նիւմայիշթա պաշայմըշլար տըր ,
պուլար «տիշսիւն Բաբայար ,
Եաշասըն հիւքիւմէթ» տէյու պա
ղըրըրօրլար : Չօգ Ենիլէրտէ աս-
քէրլէր կիւճ հալ իլէ էհալիլի տա-
ղըտապիլլիլլար : Պու գօնթրա-
նիւմայիշլէր հիւքիւմէթին թէշ-
վիգի իլէ թէրթիպ օլընմըշ գանն
օլընըյօր :

ՄԸՍԸՐ

Գահիրէտէ Յուլիս 15/28 տէ գօ-
րէլատան 38 քիշի էօլմիւշ վէ 35
թուլթուլմուշ տըր : Ասիւլթա 30
քիշի , Գօրէլանըն շիտտէթի կիւն
պէ կիւն թէնլիլ օլընմագտա օլտը-
ղընտան , Եազընէն էսէրի գալմա-
յաճաղը գանն օլընըյօր :

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ

Գրալ Էտուարտըն խաթալըղը
ղայրը միւնտէֆի օլուպ , քէնտիսի
պաստօնա տայանարագ կէզմէյէ
պաշայմըշ տըր :

Մ. ԱՄԵՐԻԿԱ

Շէտիտ պիր ֆուրթուլնա զոհուրի
իլէ Մ. Ամերիկա վէ Մէքսիքատա

պէօյիւր խասարաթ վէրմիշ տիր :
Նիւ Եօրքտա Երտըրըմ տիւշիւպ
պազը քիշիլլէրի թէլէֆ իթմիշ :
Մէքսիքատա պիր գապըրկա զու-
հուրի իլէ բէք չօգ պինալար Երգ-
մըշ վէ չօգ ինսան թէլէֆ իթմիշ
օլտըր սօն թէլէկրաֆտան տիր :

ՏԼՄԻՐ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ՄԻՍԱԳ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԳԷԹ
Դուշալուքտա

Ֆապրիգամըզտա «Բուլլէթ» թագիր
օլընան տէմիլ քէրէնլէր Եարըլմագ-
տա օլուպ , աղըրլըզ վէ սաղալմըզ
հիլէթինէ Էվրօրտա իմալ օլընան-
լարտան տանա մէօճքէմ օլտըղը կիպի ,
ֆիլաթլարը տախի էհվէն տիր :

Քէզա պինալար իշիւն տէմիլ թրա-
վէրսլէր վէ սայիլ Էտէվուլթըն նէզ-
տիլիլլէր հազըր պուլընտըղընը , վէ
ալընան սրբայիլլէրին պիլա թէլէիլ
իճրա ու իրալ օլընաճաղընը հէօր-
մէթիլին էհալիլլէ իլան իտէրիլլէ : 3-4

Միսալ Գասպարեան եւ ընկ.

ՇԱՆՈՒՑՈՒՄ

Բնիկ Մշեցի , Արտօնք գեղացի ,
Մուշեղ Ղազարեան , 26 տարու , մի-
ջահասակ , սեւ մազերով ու ցորենա-
թուր կերպարանքով երիտասարդ մը ,
թուականէս ութը տարիներ առաջ Կ.
Պօլսէն գէպի Ռուճարիոյ Բէօստէնէ
քաղաքը մեկնած ըլլալով , այժմ հոն
չը գտնուիր եղբւր , իր ազգականները
կը խնդրեն որ իր հասցէն գիտ-
ցողները խմբագրութեանս իմացու-
նեն :

ՄԵԾ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

Ի ՔԷՍՏԵՆՃԷ

Գործարանիս մէջ կը ձուլուին եր-
կաթեայ , պղնձեայ եւ ուրիշ մետաղ-
ներէ եկեղեցւոյ մեծ ու փոքր զան-
գակներ , երկրագործական եւ ալ
մեքենաներու կտորներ , եւ կը շին-
ուին այս վերջիններուն յատուկ գա-
նակներ , կառքի անիւններու պոլշեր
(7էն մինչեւ 13 թիւ) , մեքենաներու
կրակարաններու կասկարաններ , որոնց
պատրաստն ալ կը գտնուի Վերջապէս
մեքենական ու եւ գործիքի պէտք
ունեցողներ կրնան գիմել մեր հետու-
նայ հասցէին , վատաճ ըլլալով թէ
յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը
գործագրուին գիւրամատչելի գնե-
րով :

Հասցէ

Արշակ Կ. խաչատուրեան

Fabrique des cloches

Obor nou № 41

Constanta

ԾԱՆՈԹ . — Այս գործարանը կը
փնտէ հայ աշակերտներ որոնք փա-
կաք ունենան լաւ արհեստ մը սով-
բելու : 3-4

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱՅԻ ԲԱՆԱԲՈՒ

«Վառիէթէ» դերասանական խումբը
այս գիշեր առաջին անգամ ըլլալով
պիտի ներկայացնէ մասնակցութեամբ
Պ. Ստալիոյ «Փախստական սպայ մը»
բանաստեղծ 6 արար :

«Ընողը կը գտնէ» խիստ ծիծաղա-
շարժ գօմէտի 3 արար :

Վաղը , կիրակի գիշեր , պիտի ներ-
կայացուի Շէքսպիրի «Հովնակութիւն»
ներէն «Ռօմէօ Ժուլիէթթա» բանաս-
տեղծ 6 արար 12 պատկեր :

«Ա՛հ գալակօղու՛մ» գօմէտի 3 արար ,
Երգեր եւ պարեր :

Վառիէթէ խումբ

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печ на Хр. Н. Войниковъ—Варна